
NEGAR EGITEN EBAN KOMIKOA

(4n. SARIA)

Bazan mutiko txiker bat, Euskalerriko edozein txokotako baserri baten jaiotako bizi zana. Izena Mikel eban, eta oso zalea zan aitona-amonak kontetan ebezan ipuiñak eta gertaerak arretaz entzuten, eta lantzean bertso bat edo beste ere, entzun eta abesten ebazan aitona eta aitarekin, familiako danak elkartuta maian egoten ziranean.

Sasoi artan ez ziran ume danak eskolara joaten, alde batetik baserrian bear pillo bat eukelako eta beste alde batetik gurasoek ez ebelako pentsetan euren semiak ikasketarik bearko ebenik.

Ostera gure Mikelek, bere osaba-praile bitartez, ikasketa ederrak jaso ebazan, ez eban karrerarik egin, baiña ederto baten irakurten eta idazten ikasi eban.

Gaur idazten eta irakurten edonork daki, baiña leen oriekianak itzelezko meritua eukon.

Urteak aurrera pasa aala, gure Mikel bakarrik gelditu zan. Bere gurasoek il egin ziran eta neba-arrebak eskondu.

Ala eta guztiz ere, ez zan txarto ibili, bere izekoak erropak eta etxea garbitzen eutsozan-eta.

Berrogetazak urtiak izan arren, bapateko bertsolaritzan sartu zan bete-betean, lenengo Gipuzkoako plazatan eta geroxeago Euskalerrikoetan, orduko punta-puntako bertsolari guztiekaz plazarik geienetan bertso-kantari ibiliz: Joxe Lizaso. Uztapide, Basarri, Lasarte. Txomin Garmendia, Xalbador, Mattin eta beste askorekin.

Jendiak asko maite eban. Makiña bat afaritan batek baiño giagok egin eban pozaren-pozaz negar eta tristuraz sotin.

Berak gogokoen ebazan bertsoak, bertso sentikorak eta esanguratsuak ziran, bertso barregarriekaz obeto kontzen zala jendiak uste arren, baiña ori ez zan egia.

Erririk-erri motor zaar bategaz ibiltzen zan, eta baten baiño sarriago eduki eban abenturaren bat motor zaar aregaz. Arranka eziñik gelditu edo atzean zereman laguna bidean galtzea esaterako, eta iñoiz iñori kontu ez eutsozan bete milla pasarte izango ziran.

Bera oso umilla zan eta iñoiz ez eban gura izan ospetsu izaterik, naiz-eta orretarako bein baiño geiagotan motiboak izan. Adibidez: Euskalerriko Bertsolari Txapelketa Nagusian bigarren gelditu zanean. Ez jakon argazkirik ataratare gustetan, ez eta beragatik luzero berba egitea ere.

Bertsolari trebea izan arren, txisteak eta pasadizoak ederto kontetan ebazan, bere aitona-amonengandik jaso ote

eban orretarako maisutasuna?. Ez dakigu. Dakiguna zera da: Itzelezko irudimena eukola, lantzean beiñean berak kontatutako pasarte edo txiste batzuk asmatzeko ere.

Sentimenduzko bertsoak abesten ebazanean, begiak ñir-ñir egiten eutson eta entzuleari uleak tente jartzen jakozan.

Lanean ofizio asko pasatu ebazan, baiña ez zan ondo moldatu baten ere. Egia ete da, bertsolariak lanerako betarik ez daukela?.

Esaterako, Txirritak ez. Uste dot beintzat.

Sentimenduzko bertsoak abesteko, lotsarik eta trabarik ez da arean bere bear.

Ori sarritan lortzen zan eta oraindik lortzen da; alkola edan eta puntutxo batera elduta. Urrengo goizean eupelako buruko-miña izan arren.

Zenbat bider, Milelek barre eragingo eutson jende askori?

Jendeak momentu artan euren miñak eta poztasunak aaztuz. Berak ordea danen aurrean arpegi alaia imiñi arren, andik negar baten aldunduten zan sarri.

Jaungoikoak daki bakarrik zenbat bider.

Mikel oso pertsona sentibera zan. Jendeak oso komiko ontazat artu arren, askok zirkuko pailaso edo gorteko bufoitzat artu arren.

Baiña ez dauko lebarik, sarritan, bakarrik eta suntzituta egon arren, bertsok ziran bere kontsolamendu eta itxaropen bakarrak, bertsoak soilik.

Egunero, egunsenti barriarekin pilak kargaturik irartzartzen zan, pozik edo erdi-pozik eta itxaropentsu.

Zeozer pasatu bear ebanaren susmoa eukon, gaua eldu eta ezer berezirik ez zala pasatu igertan zauan arte.

Gabonetan eta momentu berezietan, lagunekaz egon eta etxera joateko ordua elduten zanean, berak bazekien bere lagun aiek, etxera joan eta famili bat eukela zain, etxeko epeltasunean, berotasunean. Berak ordea, ez.

Etxea utsik egoan, bekosua amateuta eta etxe guztian zear iraganeko mamuak ujuka.

Bertso batzuk aizetara jaurtiz eta utsari begira igaroten ebazan orduak. Bere burua "piloto automatikoa" emonda eukola.

Bere buruan aspaldi emakume baten irudia eukon, ez zan aragi eta ezurrezko emakume arrunt bat, asmatutako pertsonai bat zan. Dizdiratsua, eta maitekorra.

B IZKAITARRAI B IZKAIERAZ

Berari begietara begira egon ezker, oso lasai eta airean, egaz bezala sentitzen zifan.

Beste artista batzuk: "musa" edo "amor platoniko" esaten dautsoe. Eta nork daki ori?.

Dana-dala amets ori sarri errepikatuaren, urrengo goizean ezer pasatu ez balitz bezala, egon bear eban Mikelek jende aurrean, bizimodua antzeztuz.

Pozik bizi denaren itxurakeriak aalik eta ondoen antzeztuz.

Irurogeita zazpi urtegaz pertsona ez da zarra, baiña egon liteke oso, oso nekatuta, are geiago bizitzak berak emon dautson tratua kontutan artuta.

Danok dakizue kontakizun au norengan oiñarriturik idatzi dodan.

Ez noa geiago ezer esatera, bakoitzak bere kontuak atara dagizala!

I

Ipuin ontako pertsonaia zan
sortzez Lazkao-mendikoa.
Euskalerriko bertsolaritzan
kategori andikoa.
Goraipatzeko ez du faltatuko
egundo-be meritoa.

Bera genduen negar egiñez
pozik zegon komikoa.

II

Pare bat urte pasatu dira
eta nai nuke gogora.
Sarri askotan umore onez
joaten zan edonora.
Bere bertsoek eta txisteeek
euskera jaso eben gora.
Ta bake bada zeruan ere
bertsotan ibiliko da.

III

Beti izan zan gizon ona ta
biotza eukon xamurra.
Koittedu antza eduki arren
beti arrazoi zuurra.
Alde batera lagaten eban
min egiteko guzurra.
Bertso bategaz osotu eban
bere azkenengo agurra.

Bertsolari zarra

LEGARRETA'tar ASIER

EUSKERAZAINTZA'GAZ ERRIOXA'RA

Errioxa maite dogu:

- Euskalerrria izana
- Ango Donemiliane'n idatzi ziran lenengo esaldiak euskeraz.
- Giro ona ta arda gozoa.

Euskerazaintza Errioxa'ra:

- Iraillean errioxa'ra txangoa egingo dau Euskerazaintza'k, 28'an.
- Donemiliane goikoa ta bekoa ikertuko doguz.
- Gero Kañas'eko lekaide-etxera joango gara.
- Senitarteko bazkaria ango jatetxe baten.

Deia:

- Euskerazale guztiai dei egiten jake txango onetara.
Zeaztasun eta jakingarri geiago "ZER"en urrengo zenbakian.

Euskerazaintza'ren izenean

ZER aldizkariak eta EUSKERAZALEAK ALKARTEA'K ba-dauke Bilbao inguruan urteko arpidetza eskuratzeko ere. Etxerik etxe joaten da kobratzaillea. Baiña gauzea ez da ain erreza errietan. Orregaitik eskari au egiten dautzuegu: Bialdu eiguzue txartel edo txeke bat. EUSKERAZALEAK ALKARTEA 'ren izena ipiñi ta 2.000 pezeta dirala idatzita. Txartel ori sartu karta-azal baten eta gaiñean zuzenbidea ipiñi: EUSKERAZALEAK ALKARTEA.

Colon de Larreategi, 14, 2º, eskoia. 48001 BILBAO.

Eskerrik asko urtero zintzo-zintzo ordaintzen dozuen guztioi.